

DÉLI ÚJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

Budapest, 1908.

I. évf. CSÜTÖRTÖK 15. szám.

November 26.

Szerkesztőség: VI., Aradi-utca 8. szám.
TELEFONSZÁM 108-52.
Egyes szám ára helyben 2 fillér.

Főmunkatárs:
FÉNYES LÁSZLÓ

Felkötő szerkesztő:
Dr. VÉCSEY MARCEL

Kiadóhivatal: VI., Aradi-utca 8. szám.
TELEFONSZÁM 108-52.
Hirdetések millim. számítással díjszabás szerint.

Andrássy a kivándorlási botránnyról.

A Máty. bajai.

A kivándorlási jutalékok.

Irtá: Fényes László.

Andrássy Gyula grófnak, mint általában a gyöngé akaraterejű embereknek, az a tragikuma, hogy olyan pózokba áll bele, a melyek nem illenek egyéniségéhez. Láttam már a nemes gróft hajnal fele alatt cilindert és lakkecipőben parlamenti ostromra vonulni, aztán most nem régen: a népjogok Janus-arcu apostolaként láttuk és tegnap ismét az anarchiáig menő anyagi szabadság fiskálisaként. Mindig a saját akaratuk nélkül, de mindig szerencsétlenül, lett legyen a petrolőrök — szokatlan — lakkecipője, a népjogok apostolának fekete frakkja, avagy tegnap: az aranyborjú védőjének tógája rajta. Ez az utolsó, ez volt neki talán a legkínosabb, de nem tudta meg nem cselekedni.

Tegnap válaszolt Hencz Károlynak a kivándorlási jutalékokkal fizött visszaélések ügyében tett interpellációjára és ha pártfegyelenem nem uralkodnék a parlamentben, úgy Andrássy Gyula ma már nem lenne miniszter, le-szavazták volna.

A sajtónak nagyrésze ebben az ügyben kiadói hivatali szempontok szerint tudósít, így tehát ide kell iktatni azt a bizonyítékot, amely teljesen megvilágítja és eldönti a visszaélés kérdését és amely bizonyíték hallatására olyan kényelmetlenül érezte magát a belügyminiszter.

A vád lényege az, hogy az ország anyagi és fizikai erejét megromló kivándorlást nemcsak, hogy nem orvosolta az 1903-ban hozott törvény, hanem ellenkezőleg: államilag szervezte a kivándorlásra

való csábítást. Ezenfelül pedig Hencz Károly azzal vádolta az „Adria m. kir. tengerhajózási részvénytársaságot, hogy a törvényt kihasználva: a Menetjegyiroda-nak, amelyre a kivándorlók szállítását leírta, fejenként 18 korona provízióval arra készítette, hogy minél több kivándorlót toborozzon az országból.

Andrássy Gyula gróf elismerte, hogy a Menetjegyiroda fejenként 18 korona jutalékot kap a kivándorlók után és ebből ez hét koronát ismét a „Pesti Magyar Kereskedelmi Bank“-nak juttat, de ezt a tényt azzal védte, hogy a törvény csak az ügynököknek oda-ülő províziót tiltja el expressis verbis, a „Menetjegyiroda“ azonban nem megbízottja, nem ügynöke az „Adria“-nak, hanem üzlettársa és mint ilyen üzlettárs: természetesen részese a jogosütleli haszonban. A Menetjegyiroda pedig viszont nem azért ad fejenként 7 korona províziót a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank-nak, mert ennek elnöke: Lányzy Leó egyszersmind az Adriának is elnöke, hanem azért, mert a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank a Menetjegyirodának a bankárja.

Ezekkel szemben, Andrássy beszéde után Hencz Károly egy szenzációs dokumentummal állott elő.

Felolvasta, hivatalos számát idézve, azt a szerződést, amelyet az Adria m. kir. tengerhajózási társaság 1903. évi november 3-án, Fiumében a Menetjegyiroda részvénytársasággal kötött. A szerződés szó szerinti értelmében a következőket mondja:

Atadjuk önöknek (a Menetjegyirodának) Magyarország és Horvátország területére a ki-

vándorlási ügynökséget és megbizzuk, hogy a területen kivándorlókat akvizícióval. Majd a megállapodás végén ez áll:

Reméljük, hogy buzgó működésük szép eredményeket fog felmutatni.

Ezek gyilkos szavak és egyszerre tönkre silányították Andrássy Gyula gróf kissé erőtetett védelmét a „megbízott“ és „helyettes“ fogalmának diszinkciójával. Ez a szerződés világosan bizonyítja, hogy a Menetjegyiroda nem helyettes üzlettársa, hanem megbízott ügynöke az Adriának és így a törvény leghatározottabb rendelkezését látszák ki, amikor az ügynöki iroda a kivándorlók után fejenként 18 korona províziót kap.

Ez a lényege, ez a fő dolog és minden egyéb mellékes, itt kell egy pillanatra megállani.

Csak röviden utalok rá, hogy az egész magyar társadalom évtizedek óta küzd a kivándorlás ellen. Megvétként és városokként iriak fel a parlamenthez, hogy orvosolják a bajt: állan és egyesületeket alakítottak és kongresszusokat tartottak a módozatok megbeszélésére, könyvek és újságok kötetek láttak napvilágot a kérdéssel mindenek a sok mozgalmak az lett az eredménye, a sok írás, gyűlés és beszéd a kivándorlás megállítására érdekében arra volt jó, hogy három élelmes részvénytársaság az eddignél nagyobb mértékben gyarapíthassa a Magyarországból való kivándorlást, hogy szerződést kössenek minél több kivándorló akvizícióra és minden kivándorló után fejenként 18 korona províziót kapjanak. Ami évente 300.000 kivándorlónál szék néhány milliót jelent.

Kikényszerül tollamból a köz- hely: nevetni lehetni rajta, ha olyan szomorú nem lenne.

Hát nem mutatták be azt a szerződést az akkori belügyminiszternek? Ha nem mutatták be: nem követelte bemutatását a minisztérium? Hiszen tudták, hivatalosan tudomásuk volt, hogy a Cunard Linie, illetve az Adria a Menetjegyiroda után eszközlik a kivándorlók szállítását. Mi történt ebben az ügyben, kik ellenőrizték a kivándorlás ügyét a minisztériumban: örültek, vagy panaszolták? Nincs az az ország Magyarországon kívül, amely ilyen esetben parlamenti vizsgálóbizottságot ne küldene ki és számon ne kérné a megfelelő Tisza Istvántól mi történt itt? Bűn, vagy lelkiismeretlen könnyelműség?

Hatósági tekintély mellett, a kivándorlók utolsó garasából elharácsoló provízióval serkentve elősegíteni a kivándorlást Magyarországról, — ezek az emberek igazán nem tudhatták, hogy mit cselekesznek?

Látom a falvakat üresen. A falvak háza üresen maradtak, lakóik egyetlen berendezésüket viszik magukkal, a nélkülözés, a megaláztatás, a szenvedés és a nyomoruság emlékeit.

És rettenetes emlékekkel ez emlékek csontból és bőrből való vázaival: az emberekkel megtelnek a nagy, fekete hajók. Mielőtt a parttól felszálltak a hajó hidjára, még egyszer kinyit a markuk. Ebből a sok kérges tenyérből itt még egyszer utoljára, rongyos néhány pénzdarab hullik a hajcsárok asztalára.

És az asztalról, fényes, sárga aranyak ömlenek át a bank vaszekrényeibe. Mintahogy üresek lettek a kis fehér falvak, mintahogy megteltek a nagy fekete hajók, úgy megtelnek a bankdirektorok kasszáit nehéz sárga aranyakkal.

Micsoda varázserő volt még min-

ig azokban a nyomoruságtól száz ezrek kezében.

Urak, miniszter és igazgatói és minden egyéb urak, gondoltok-e rá, hogy milyen erő fehetnek azokban a kezekben, ha egyszer nem nyitnák széjjel azokat, hanem összeszorítják és lesujtanának vele?

— nov. 26.

= A választójogi törvényjavaslat. A választójogi törvényjavaslat előkészítésére kiküldött bizottság december 1-én, délután öt órakor tartja legelső ülését a képviselőházban.

= A horvát bán Budapesten. Rauch Pál báró ma reggel ideérkezett. Utja adminisztratív ügyekkel van összefüggésben. A horvát országgyűlés esetleges összehívásáról ezúttal nem folynak a tanácskozások.

= Tengerészeti miniszterium. A japok hírt adnak arról, hogy a cs. és kir. haditengerészet élére a legrövidebb idő alatt tengerészeti miniszteriumot fognak állítani s hogy ennek folyamán különféle változás áll küszöbön. Illetékes helyen szerzett értesülésünk szerint az egész hír teljesen alaptalan.

A politikai korzón.

*** Reszkess Byzáncz!** . . . Félhivatalos táviratok jelentik, hogy a balkáni bojkott következményeként Palavicini ögróf, konstantinápolyi osztrák-magyar nagykövet ma elhagyta a török fővárost. Ezzel most már külügyi hivatalunk is dokumentálja, hogy árunk és terményeink balkáni bojkottját megszüntetni, vagy annak gátát vetni nem képes. Megszokhatunk már a világ legügyefogyottabb diplomatáitól, hogy minden lépésükkel csak bajt okoznak, de azt orvosolni nem képesek. Fenyegetéseikre meg épen fittyet hánynak még a legapróbb balkáni suhancárok is. Hanem azért a nagy hatalmi hőbortétt, olvasatlanul szavazzuk meg nekik a milliárdokat . . .

*** Az osztrák nemzetiségek uralkodása.** A bécsi egyetemen már revolver lövésekkel támadtak egymásra olasz és német nemzetiségű diákok. Ausztria már régen az egész világ minden népei előtt közutálat tárgya és most Itália, a hármasszövetség egyik tagja, egész nyíltan az olasz diákok pártjára áll. Az olasz kormányok minden fáradozása kárba vész, hogy az olasz közvéleményt az osztrák monarchia iránti szimpátiára hangolja. Olaszország a szövetségi szerződés ellenére sohasem fogja fölőldozni egyetlen piemonti bersagliere-jének csontjait az osztrák-magyar érdekek megvédelmezésére.

*** Apponyi és a Görösöni-ügy.** Közoktatásügyünk nemes vezetőjét a nagy port fölvert Görösöni-ügyben tegnap este meginterjúvoita egyik fővárosi napilap tudósítója. A kalsburgi jezsuiták jeles növendéke olyan formán nyilvánította ebbeli véleményét, hogy abból semíták és antisemíták egyaránt a falnak nyehetnek. „A maga részéről” — mondotta a nemes gróf — „rendkívül súlyt helyezek a felekezeti egyetértés zavaratlanságára”. Ezt a „Pesti Hir-

lap” olvasóközönségének megnyugtatóására. Az „Alkotmány” híveinek lecsillapítására pedig hozzátette: „De súlyt kell helyeznem arra is, hogy a tanárnak magánéleti tevékenysége vagy meggyőződése ugyancsak zavartalan maradjon.” Már most nyugodt lehet Friedrich István fővárosi reáliskolai tanár és — Szabolcsi Miksa az „Egyenlőség” szerkesztője is.

*** Ferenc Ferdinánd trónörökös** — régensége. Több hirlapban terjedelmes definíciókat olvasunk arról, hogy a magyar közjog szempontjából meg van-e engedve, hogy az alkotmányos, koronázott király felségjogaiból valamelyest átruházzon a trónörökösre. Magát a hírt a leghatározottabban megcáfolják ugyan, de ha az udvar mégis tervbe vette annak december 2-ra történendő megvalósítását, úgy arra nem fognak engedélyt kérni a magyar közjogszoktól, hanem az erről szóló császári leiratot épen úgy fogja ellenjegyezni Wekerle, mint a 60 éves jubileumi érdemkereszt alapítási rendeletét.

*** Pártvacsoza.** A lapok ma hírt adnak arról hogy a függetlenségi 48-as párt tegnap esti pártvacsoráján megjelent Wekerle Sándor miniszterelnök is. Ezt a világ legtermészetesebb eseményének tartják. Nemsokára ugyanis Wekerle is egyik vezére lesz a függetlenségi pártnak. Addigára ugyanis meg lesz oldva a bankkérdés is, meg a fuzió is. Három évvel ezelőtt még megeshetett volna, hogy Wekerle ur a darabontok vacsoráján jelenik meg. Elvégre a vacsorának az egészen mindegy.

*** Az önálló jegybank ügye.** A bankügy legutóbb egészen elhallgatott. Az osztrák jegybank szabadalmanak lejáratí határideje rohamosan közeledik és a függetlenségi kurucok már kezdenek meglapulni. Csak Sümegi Vilmos erősködik még, persze bizalmas magánkörben, hogy hogy ha nem lesz meg az önálló magyar jegybank: ő ellenzékbe megy.

ORSZÁGGYŰLÉS.

A képviselőház mai ülésére nagyon gyéren szállingóznak be a honatyák, dacára annak, hogy a jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése után nyomban határozni kell az ülések négy órával való meghosszabbítása tárgyában beadott indítvány fölött. Hammersberg László, a Ház legidősebb jegyzője a képviselők névlajstromával a kezében izgatottan futkos föl s alá a folyosókon és jegyzi a már megjelent képviselők neveit.

Mindaddig az illést meg sem nvitja az elnök, míg határozatképes számban össze nem gyűlnek a honatyák. Nem akriák ugyanis magukat meglepteseknek kitenni, ha az ellenzék padsorokból nétn fölvetnék a határozatképeség kérdését.

A folyosón egy nagy szatmári küldöttség van és várja a belügyminisztert, aki azonban a tegnapi ülés iz-

galmal miatt késik. Azért jöttek, hogy a megye székhelyét a belügyminiszter Nagykárolyból Szatmárba helyezze át. A miniszterek közül Günther Antal van jelen. A horvátok teljes számmal vonultak föl és sorban feliratkoznak a költségvetés vitájához.

A Máv. bajai.

A képviselőház tegnapi ülésén Mezőfi Vilmos országgy. képviselő interpellációt intézett a kereskedelemügyi miniszterhez a magyar államvasutak igazgatásában mutatkozó siralmas állapotok miatt.

A Baross Gábor minisztersége idején világhírű vasuti igazgatás ma a teljes disszociáció állapotában van. A pályák bizonytalanok, a vágányok romlottak, a talpfák korhadtak, a váltók és fékezők meglagadták a szolgálatot, az ütközők és jelzőkészülékek megbízhatlanok, kevés a waggon és a mozdony, a szolgálatot teljesítő személyzet agyon van csigázva és elégedetlen; a pályaudvarok berendezése hiányos, fogyatékos és szűk; a menetrendzavarok és késések napirenden vannak, szóval az egész vonalon: chaosz és fejtelenség uralkodik.

Mindennek természetes következménye azután: az utazó közönség életét és testi épségét veszélyeztető szüntelen vasuti balesetek és szerencsétlenségek, és az államvasutak anyagfelszerelésének folytonos pusztulása.

Szembetűnően sok a berendezések hiányossága következtében támadt szerencsétlenségek száma is. A rövid és szűk pályaudvarok, a biztosító berendezések hiánya, a felépítmények elhanyagoltsága, tehát a takarékosság gyakran idézett elő baleseteket és katasztrófát.

Vannak fővonalak, ahol naponként 6 gyorsvonat, 6 személyvonat és 40—50 tehervonat közlekedik s az átlomások nagy része oly rövid, hogy minden egyes tehervonatot meg kell osztani, sőt a megállás nélkül áthaladó gyorsvonatokat meg kell állítani, hogy részére szabad menetet biztosítsunk. Ezek az esetek megszaportítják a tolatást, különösen a várt vonatok előtti veszedelmes tolatásokat. Ily nagy forgalmu vonalakon ily berendezések mellett biztos közlekedés el sem képzelhető.

Nagy mérvben járul hozzá a balesetekhez a személyzetnél óriási, sőt ijesztő módon duzó alkoholizmus. Nem csupán egy-egy szolgálati ág személyzetét lehet ezzel vádolni, hanem a végrehajtó szolgálat minden egyes csoportjára nyugodt lelkiismerettel rá lehet mondani, hogy nagy számban vannak azok, akik a szesz italok mértéken túli élvezetével a forgalom biztonságát veszélyeztetik. Különösen a mozdonyszemélyzetnél nagy ezeknek a száma. Hiszen általánosan elismert tény, hogy az alkohol eltekintve az ittas állapottól, mely a vasutnál óriási veszedelem, a test és szervezet ellenálló képességét is csökkenti, elálmósít, a gyors, helyes, esélőkív és ítélőképességétől megfosztja az egyént.

A vasut intézet azonban nem fordít annyi figyelmet erre a kérdésre,

amint azt megkövetelné. Nem tiltja meg a személyzetének szolgálatban az alkoholos italok élvezetét, a vendéglőkbe és kocsimákba való járást. Nem gondoskodik arról, hogy a melegítő és frissítő alkoholmentes italok álljanak rendelkezésre a személyzetnek. A laktanyákban nincs megfelelő főzőkészülék, ahol a melegítő italokat, sőt az ételeket megfőzhetnék. A vonatkisérő személyzetnek a hidegebb időjárás beálltával meleg teát kellene gyakrabban adni.

Az ittas egyének ellen nem jár el a vasut a kellő szigorral. A veszedelmes kór megszüntetése érdekében minden ittas esetet a szolgálatból való elbocsátásával kell sujtani. Nem pedig rendbüntetések alkalmazásával. Ittassáért csak a harmadik-negyedik visszaesést bizonyító esetben indítatik fegyelmi eljárás az alkalmazott ellen. Nincsen kizárva, hogy a sok baleset az ideibő borter-méssel áll összefüggésben. Szóval nagy baj az, hogy olcsó a bor.

TÁVIRATOK.

Belgrád. Milovanovics dr. belgrádi külügyminiszter Rómából visszaérkezett. Lipovác, orosz tábornok Pétervárról ideérkezett.

Malta. Este 8 órakor kikötött a még élő Sardinia nevű gőzös. Ed-dig 17 holttestet találtak a hajón. 52 embert a kórházba szállítottak. A gépteremben alkalmazott egész személyzet életét veszítette.

München. Ferdinánd román trónörökös ma délután Donau-Eschingenből ideérkezett és ma este 10 órakor Bukarestbe utazik vissza.

A szökött katona tragédiája.

— Saját tudósítónktól.

A Hungária-uti tüzérszáznyából eltűnt vasárnap két szigetszentmártoni közember: Kreiszbán és Szabó Jakab.

A kaszárnyában tüvé tettek mindent az eltűnt vitézekért, de nem találtak őket.

Tegnap aztán megkerült mindkettő. Elevenen az egyik, holtan a másik. Kreiszbán a soroksárharszti vicinális elé vette magát és a mozdony kettévágta a boldogtalant. Társát ott fogták el a szigeti hártárban.

Folyik a vizsgálat az irányban, hogy mi kergette szökésbe a fiukat.

SZEKESFŐVÁROS.

(Uj vilamos vasuti vonal.) A Városi Villamos Vasut a nyugati pályaudvarról közvetlen összeköttetést létesített a ferenfvárosi pályaudvarral. József-köruti vonalát bekapcsolta népszínház-utcai vonalába és ilyen módon a Népszínház-utcan keresztül közvetlen, megszakítás nélküli forgalom létesült a két pályaud-

var között. Ennek az összekötő vonalnak műtanrendőri bejárását mára rendelte el Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter és annak vezetésével Finály Lajos vasúti és hajózási felügyelőt bizta meg. Az engedélyes vasúttársaságot botfai Hívős József udvari tanácsos, elnök-vezérigazgató, Vörner Adolf műszaki igazgató és botfai Hívős Iván helyettes vezérigazgató képviselte. Megjelentek a meghívott hatóságok képviselői teljes számban. Az elnök megismertette a bejárás céljait, a mely után kimentek a vonat bejárására. Miután a bizottság a vonalat teljesen rendben találta, az elnök a kereskedelmi miniszter nevében megadta az engedélyt az azonnali üzembevitelre.

NYILT-TER

(E rovatban közöltéket nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Minden külön értesítés helyett!

Ozv. Milch Dávidné, szül. Kuffler Róza egy a saját, mint gyermekét; Ilka és férje Kramer Hugó, Gyula és felesége Simon Jolan, Anna és férje Engel Pál, valamint az összes rokonság nevében fájdalomtelt szívvel tudatja, hogy felejtethetlen férje, a legjobb apa, testvér és rokon

Milch Dávid

szerdán délután 2 órakor 68 éves korában elhunyt.

Drága halottunk földi maradványait pénteken, f. hó 27-én délelőtt 10 1/2 órakor fogjuk a rákoskeresztúri izr temető halottas házából örök nyugalomra kísélni.

Budapest, 1908. november 25.

Aldás és béke hamvaival!

Leimödörfer Ignác 16 szül. Milch Mária, Alsógyar Beláné szül. Milch Róza, Lemberger Alfrédné szül. Milch Gizella, Milch Ignác, Zsigmond, Richard, Lajos, testvérei.

Milch Gyurika, Milch Zsuzsika, Engel Sanyika, Engel Mariska, unokái. Koszoruk mellőzését kérjük!

NAPIHIREK.

— Az új méltóságos. Nagy megtiszteltetés érte ma a magyar királyi udvari tanácsos urakat. Egy derék magyar asztalosember került közéjük. A király, Thék Endrét, ezt a kiváló magyar iparost udvari tanácsossá nevezte ki. Nevetnem kell, ha arra gondolok, hogy milyen arcot fog vágni ez a tetőtől-talpig puritán jellemű butorgyáros, aki hajtaltól késő estig szobáinak íróasztalánál, vagy a gyár műhelyében található, ha majd „méltóságos urnak” fogják szólítani. Nekünk és mindenkinek, akinek alkalmunk volt ezen páratlan nemesszívű, ideálisan gondolkodó, a legkiválóbb polgári erényekben bővelkedő iparossal érintkezni, csak az a nemes vonásokkal ékeskedő, a régi jó táblabírákra emlékeztető „tekintetes urnak” marad ezentul is Thék Endre udvari tanácsos ur ő méltósága.

A fejedelmi kegynek ezen méltó megnyilvánulásához fűzzük a legjobb kívánásainkat mi is. Ezen szép méltóság viseléséhez kívánunk tartós erőt és jó egészséget Thék Endre udvari tanácsos urnak.

— Kinevezések. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Kiss Gábor győri, Rökk Gyula pécsi és Jakab Rudolf marosvásárhelyi ítélőtáblai bíráknak a kuriai bírói címet és jellegzetes adományozta. — Tópscher Samu bányatanácsost, a budapesti főfémjelző és fémbeviteli hivatal igazgatóját főbányatanácsossá nevezte ki.

— Szerencsétlenség a nyugati pályaudvaron. A nyugati pályaudvaron, délután öt óra tájban Lőrincz Gyula 30 éves vasúti munkás, kocsi rendező a sineken dolgozott. Munkaközben kártelen rosszul lett és ájultan bukott a sinekre. Ebben a pillanatban robogott be a pályaudvarra a 211-es számú vonat, amely keresztülment a szerencsétlen munkáson. Lőrincz Gyula életveszedelemes sérüléseket szenvedett. A mentők a Rókus-kórházba vitték.

— A legújabb vasúti baleset. A Ferencvárosi pályaudvaron tegnap este vasúti baleset történt. Az első hírek arról szóltak, hogy egy személyvonat hat kocsija kisiklott és több utas megsérült, akiket azután villamoson szállítottak be a városba. Illetékes helyen tagadják a balesetet és mindössze annyit vallanak be, hogy egy vasúti kocsi kiugrott a vágányból, azonban nem történt komoly baj, csak megijedt egy pár ember. Súlyos szerencsétlenség tényleg nem történt, azonban két kocsi siklott ki. Fél óra múlva helyreállították a forgalmat.

— Félég megrágyott ember. Ma reggel a Kamara-erdő mellett lévő nagykovácsi-uton egy eszméletlenül fekvő embert találtak. Telefonáltak a mentőkért, akik az Uj-Szt.-László-kórházba vitték. Nevét még nem sikerült megállapítani a munkás külsejű embernek, aki a nagy hidegben félholtra fagyott.

— A letartóztatott cigánykaraván. Megirtuk, hogy a monori csendőrség a napokban letartóztatott egy cigánykaravánt, amely ellen az a gyanu támadt, hogy a lágymányosi betöréseket, a fehérvári-úti és a kispesti rablótámadásokat követte el. A vallatás során kiderült ártatlansága. A rendőrség most tovább nyomozza a banditákat. Gyanu merült föl, hogy nem cigányok, hanem a környékről berándult csavargók voltak a haramiak.

— A villamos veszedelem. A Rákóczi-ut és a Luther-utca sarkán ma délben a villamos egyik kocsija nekiment a 649. számú bérkocsinak. A bérkocsiban László dr. ült, aki az összeütközésnél arcán és fején súlyos sérüléseket szenvedett. Fleischmann a mentők a Rókus-kórházba vitték. Az egyik ló is rendkívül súlyosan megsérült. A rendőrség megindította a vizsgálatot, hogy a 649-es kocsi Tóth Istvánt, vagy a villamosvezetőt terheli-e a felelősség.

— Részeg-e vagy kém? Ezen a címen a tegnapi számunkban megírtuk, hogy a Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja Tüskör-utca 4. számú házában a házfelügyelő egy embert vett észre, amint a hátsó lépcsőn az emeletről tántorogva lefelé igyekezett. A rendőrség megállapították, hogy Pa unik Sándor 25 éves napszámos s büntetve nem volt. Részegen került a házba. Szabadon bocsátották.

Emlékezés.

Dóczy Lajos báró, a „Csók” szellemes — sajnos, a színpadon régen hallgató — szerzője, a minap társaságban arról beszélgetett, hogy menekül a csuf, téli időjárás elől. Csak azt nem tudja még, hogy hová? — Miért nem megy Egyiptomba? — szól egy szép asszony. — Nincs jobb telelő hely!

Dóczy Lajos orrát fíntorgatja. — Egyiptomba nem megyek — mondja.

— De miért nem? — A rokonságonak ott sok kellemetlensége volt!

(E kellemetlenségekről bővebb adatok a zsidók husvétii ünnepéről szóló „hagadában” olvashatók.)

SZÍNHÁZ, MŰVÉSZET:

(—) Királyszínház. Pénteken felfrissítik Fall Leó szépenéjű operettjét, a „Dollárkirálynő”-t. Dénes Ákos szerepét ezúttal Gábor József énekl először; a főbb női szerepekben pedig Petrás Sári, T. Harmath Ilona és Ötvös Gitta, a Királyszínház széphangu és bájos megjelenésű triáza fog fellépni.

Magyar kir. Operaház: Lohengrin. Wagner 3 felvonásos dalműve. Kezdeté fél 7 órakor.

Nemzeti Színház: A kaméliás hölgy. Dumas ötfelvonásos drámája. Kezdeté fél 8 órakor.

Vígsház: Viraszt a szerelem. Flers és Caillavet 3 felv. színműve. Kezdeté fél 8 órakor.

Magyar Színház: A tulsó part-ról. Salten 3 életképe. Kezdeté fél 8 órakor.

Király-Színház: A hollandi lány. Rubens 2 felvonásos operettje. Kezdeté fél 8 órakor.

Bonbonniére Cabaret: Teljesen új mulató műsor.

Steinhardt mulató: Két bohózat. Sok magánszám.

Fővárosi Orfeum: Sylvester Sshäfer vendégszereplése.

Nagy Endre Cabaretja: Modern Színház. Medgyaszay Vilma fellépte.

Folies Caprice: Két bohózat. Rott S. fell pte.

A színpad világából.

Versengés.

A „Holnap”-ban, Hajó Sándor darabjában, amelyre a Magyar Színház készül, csak négy szereplő játszik.

Az irodalmi kávéházban beszélgettek erről.

— Ez versengés az „Ördög”-gel, — mondja egy ifjú sakál.

— Mennyiben?

— Mert ott hat szereplő van összesen. Most Hajónak csak négy szereplője van. Hugó Károly „Báró és bankárja”-ban három szereplő van. Majd akad író, aki háromfelvonásos drámát ír két szereplővel.

Felsőhajt egy titkos drámairó: — Az semmi! Az én ötfelvonásos tragédiámban egyáltalán senkisésem lép a színpadra.

— Hogy lehet az?

— Hát nem akarják előadni!

Sajnos?

Egyik színházunk valamelyik művészeivel történt.

Még fiatal és bohó a művész ur, hát elment egy olyan helyre mulatni, ahol színház után élvezi az ember a földi élet gyönyöreit. Megismerkedett egy szépséges delnővel, aki imígyen szólítja meg:

— Érdekes, hogy maga mennyire hasonlít Parádé Adolárhoz.

Parádé — mert hiszen ő volt — fülig pirult, de aztán jól játszott, szerénységgel szólt:

— Parádé? Sajnos, nem vagyok... Nem én vagyok, — sajnos.

A delnő erre vigasztalólag kiáltott fel:

— Micsoda: sajnos? ... Mit sajnálja . . . Hát ha már Parádé volna? . . . Akkor is csak egy öblöshangu, ügyetlen, nyegle semmi színész volna!

Sport.

Football. Az alábbiakban közöljük az I. oszt. bajnokság állását. Ha mérlegeljük a csapatok esélyeit, arra a meggyőződésre jutunk, hogy a sorrend kétségkívül változást szenved. Tekintve az FTC. brilláns formáját, hiszszük, hogy a ve-

zetést magához ragadja. A helyezésekért a MAC., MTK., Föv. T. C. viv kemény tusát. FTC.-nek őszi ellenfelei: MAC., Föv. T. C., UTE.; MTK.-nak: BAK., Törekvés; MAC.-nak: FTC., Typ.; Föv. T. C.-nek: FTC., BTC., BAK.

Magyar Athletikai Club (2) 9 pont, Ferencvárosi Torna-Club (3) 8 pont, Fővárosi Torna-Club (3) 7 pont, Magyar Testgyakorlók Köre (2) 7 pont, Budapesti Torna-Club (3) 5 pont, Budapesti Athletikai Club (3) 4 pont, Ujpesti Torna-Egyület (3) 4 pont, Törekvés Sport-Egyület (2) 3 pont, Typographia Sport-Club (3) 1 pont. (A zárjelben levő számok a hátralevő mérkőzések számát mutatják.)

TÖRVÉNYSZÉK:

SS A haragos bosszúja. Két forint miatt életre-halálra összekülönböztek Sárán Mihály és Misányi Mihály pilisi lakosok. Egy szép napon aztán Sárán bosszút forralt és rágyújtotta az ellenfelére a háza tetet. Gyújtogatás büntetéseért ma felel aztán Sárán a pestvidéki esküdtszék előtt. A tárgyalás — amelyen Rónay Kamill elnököt — lapzártakor még folyik.

KÖZGAZDASÁG.

TÖZSDE.

A mai előtőzsde kedvezőtlen külpolitikai háborus hírekre nagyon lanyhán indult, mely lanyhaság főleg a magyar 4%-os koronajáradékban érezhető. Következő árfolyamokon jegyezz:

Osztrák hitel	618.50
Magyar hitel	723.—
Leszámitoló bank	465.—
Magyar jelzálogbank	414.—
Közúti vasút	582.—
4% magy. kor. járadék	90.60

Kiadja:

A „DÉLI UJSÁG” LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Pinczegazdasági cikkek legolcsóbb bevásárlási forrása és legnagyobb raktára-

WATTERICH A.

Budapest, V., Dohány-u. 5.

Ajándékok:

ezüstből 2, aranyból 6, ékszeresek 80, ébresztőórák 4, zseborák 6, ingaórák 14 koronától feljebb csakis jobb kivitelben beszerezhető!

Gáti és Szabó ékszerés és óraszakmál Bécsi-utca 9., az Erzsébet-tér mellett.

Nagyobb ezüst tárgyak és ékszerek gyári áron a ul. Eltörölt órák és ékszerek igen kis költséggel helyrehozhatók, vagy hecsereletnek. Tessék címünket tárczájába tenni, alkalomadtán hasznát veheti.

Valódi porosz szalonkőszemet és kőszet az ákokban, valamint egész fuvarokban a leggyorsabban és legolcsóbban szállítanak.

Rédei és Társa

közvetlen-nagykereskedők

Központi iroda:

V., Béla-utca 4.

TELEFON 36-83.

KIRÁLY-kávéház

Erzsébet-körút 53.

Esténként
36-ik RÁCZ LACZI
és feles zenekarának hangversenye.

Látta-e már nappal?

Lukács Kecske-mélt-u. 7.
sz. alatti falap-
és nyakvendégszolgálatok ki-
rakatait?

Ha nem, nézze meg!

Öt egy valódi angol kemény nyak- és kalap 5 és 7 korona, egy valódi olasz puha kalap 4 kor.

A veszedelmes ponyvairodalom ellensúlyozására készült a

Detektiv krónika.

Ara 12 fill. minden dohánytőzsdeben.

Pénzt butorra,

zongorára. Butort, zongorát, hirtót, auto-
mobilt, kurrens-árut, varrógépet, kerékpárt,
stb. feltűnő jutányosan beraktározunk.
Tauszik és Társa VI., Gyár-utca 21.
Telcelon szám 83-97. Már beraktározott
tárgyakat magasabb előlegezéssel kiváltunk.
Ügynökök és üzletajánlók magas jutalékban
részestülnek.

KOVÁCS GYULA

zongora-termel
BUDAPEST,
(Gresham-palota)
V. Ferenc József-tér 5-8
TELEFON 110-66.

Hölgyek figyelmébe!

Kosztümök K 32.-
Dívatalj. k. " 5.-
Selyemblúz " 12.-
Flanelblúz " 7.-
Clothjupon " 3.50
Selyemjupon " 12.-
Ponyolák " 6.-
Vásznak, női fehérnemű,
Ágygarnitúrák és ruha-
kellékek rendkívül olcsó
elárúsítása.
ERDŐS ARMIN
BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körút 30. sz.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

Budapest, VII., Rákóczi-ut 38.
Karácsonyfára való dísz
angyal-harang

ára **1** korona.

Minden karácsonyi díszeszen könyve megérte-
hető. Gyertyatartók, 3 Asztrahang, bronzo-
zott 6 angyaltól és lezestől, mely a meggyű-
ltt; vertyák által felakasztó hátsó foytán ómagszó-
lóban forog és kőben általában változatos és
angyal hangokat cseng. Teljes magassága 80 cm
szélessége vidékre bérmentve 1 korona 80 fillér
előzetes beklüésé mellett.
**Karácsonyi képes nagy
árjegyzék** az összes legelő árúknak kiad-
ásánára ingyen a bérmentve

MAGYARON ELŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB NERVEVÜ ÓRAÜZLETE.
Alapított
1847.
Brausweller János
Szegeden
ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLASSAL
RÉSZLETFIZETÉSRE
Képes árjegyzék bérmentve. Kiváltások pontosan eszközöltenek.

Grammofontulajdonosok

LEMEZEIKET LEGELŐNYÖSEBBEN VÁLTOZTATHATJÁK
a Grammofonhanglemezek központi kicserélési telephelyénél
Budapest, V. L., Dohány-utca 30. Prospektus és lemez-jegyzék
ingylen 10.000 új szöve- és felvétel. Magyar, törk, cseh,
német, szerb, lengyel, horvát, román, rutén, olasz, francia,
angol, orosz, török, arab, héber stb.

Elsőrendű hanglemezek 1 kor.-tól 4 kor.-ig kaphatók.
Külön osztály használt grammofonokból és lemezekből.

Hirdetések felvétetnek

a kiadóhivatalban.

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK.

Budapest kel. p. u. — Szolnok között közlekedő személyszállító vonatok menetrendje.
Érvényes 1908 október hó 1-től.

Budapest kel. p. u.—Szolnok												Szolnok—Budapest kel. p. u.																
Gyv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Gyv.	Gyv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Szv.	Szv.	Gyv.	Gyv.	Szv.	Szv.	Szv.	Gyv.								
604	606	606*	1708	610	602	504	510	508	1708*	514	502	608	610	610	645	1707	607*	507	501	509	609	601	503	505	605*	1705	603.	
7:00	8:00	8:00	9:00	12:00	2:30	2:30	3:40	5:40	7:40	8:20	9:10	9:20	ind.	Budapest kel. p. u. érk.	4:10	5:00	5:40	6:30	7:20	7:50	8:30	12:20	1:10	1:40	6:10	7:20	8:20	9:10
7:30	8:10	8:10	9:10	12:30	2:45	2:45	3:55	5:55	7:55	8:35	9:25	9:35	ind.	Kőbánya felső p. u. a. A	4:10	5:00	5:40	6:30	7:20	7:50	8:30	12:20	1:10	1:40	6:10	7:20	8:20	9:10
7:45	8:25	8:25	9:25	12:45	3:00	3:00	4:10	6:10	8:10	8:50	9:40	9:50	ind.	Rákóczi-ut. aly.	4:10	5:00	5:40	6:30	7:20	7:50	8:30	12:20	1:10	1:40	6:10	7:20	8:20	9:10
8:15	8:55	8:55	9:55	1:00	3:15	3:15	4:25	6:25	8:25	9:05	9:55	10:05	ind.	Deser 7. sz. órház . . .	4:10	5:00	5:40	6:30	7:20	7:50	8:30	12:20	1:10	1:40	6:10	7:20	8:20	9:10
8:45	9:25	9:25	10:25	1:15	3:30	3:30	4:40	6:40	8:40	9:20	10:10	10:20	ind.	Maglód	4:10	5:00	5:40	6:30	7:20	7:50	8:30	12:20	1:10	1:40	6:10	7:20	8:20	9:10
9:15	9:55	9:55	10:55	1:30	3:45	3:45	4:55	6:55	8:55	9:35	10:25	10:35	ind.	Cyönör	4:10	5:00	5:40	6:30	7:20	7:50	8:30	12:20	1:10	1:40	6:10	7:20	8:20	9:10
9:45	10:25	10:25	11:25	1:45	4:00	4:00	5:10	7:10	9:10	9:50	10:40	10:50	ind.	Mende	4:10	5:00	5:40	6:30	7:20	7:50	8:30	12:20	1:10	1:40	6:10	7:20	8:20	9:10
10:15	10:55	10:55	11:55	2:00	4:15	4:15	5:25	7:25	9:25	10:05	10:55	11:05	ind.	Pastaszőlő 15. sz. órház	4:10	5:00	5:40	6:30	7:20	7:50	8:30	12:20	1:10	1:40	6:10	7:20	8:20	9:10
10:45	11:25	11:25	12:25	2:15	4:30	4:30	5:40	7:40	9:40	10:20	11:10	11:20	ind.	Tápióság-Tápióság	4:10	5:00	5:40	6:30	7:20	7:50	8:30	12:20	1:10	1:40	6:10	7:20	8:20	9:10
11:15	11:55	11:55	12:55	2:30	4:45	4:45	5:55	7:55	9:55	10:35	11:25	11:35	ind.	Tápióság 22. sz. órház	4:10	5:00	5:40	6:30	7:20	7:50	8:30	12:20	1:10	1:40	6:10	7:20	8:20	9:10
11:45	12:25	12:25	1:25	2:45	5:00	5:00	6:10	8:10	10:10	10:50	11:40	11:50	ind.	Tápióscsász	4:10	5:00	5:40	6:30	7:20	7:50	8:30	12:20	1:10	1:40	6:10	7:20	8:20	9:10
12:15	12:55	12:55	1:55	3:00	5:15	5:15	6:25	8:25	10:25	11:05	11:55	12:05	ind.	Szentmárton 21. sz. órház	4:10	5:00	5:40	6:30	7:20	7:50	8:30	12:20	1:10	1:40	6:10	7:20	8:20	9:10
12:45	1:25	1:25	2:25	3:15	5:30	5:30	6:40	8:40	10:40	11:20	12:10	12:20	ind.	Nagykúta	4:10	5:00	5:40	6:30	7:20	7:50	8:30	12:20	1:10	1:40	6:10	7:20	8:20	9:10
1:15	1:55	1:55	2:55	3:45	5:45	5:45	6:55	8:55	10:55	11:35	12:25	12:35	ind.	Farnos 33. sz. órház . . .	4:10	5:00	5:40	6:30	7:20	7:50	8:30	12:20	1:10	1:40	6:10	7:20	8:20	9:10
1:45	2:25	2:25	3:25	4:15	6:00	6:00	7:10	9:10	11:10	11:50	12:40	12:50	ind.	Tápióscsász	4:10	5:00	5:40	6:30	7:20	7:50	8:30	12:20	1:10	1:40	6:10	7:20	8:20	9:10
2:15	2:55	2:55	3:55	4:45	6:15	6:15	7:25	9:25	11:25	12:05	12:55	13:05	ind.	Tápiógyörgye	4:10	5:00	5:40	6:30	7:20	7:50	8:30	12:20	1:10	1:40	6:10	7:20	8:20	9:10
2:45	3:25	3:25	4:25	5:15	6:30	6:30	7:40	9:40	11:40	12:20	13:10	13:20	ind.	Pokoltanya 45. sz. órház	4:10	5:00	5:40	6:30	7:20	7:50	8:30	12:20	1:10	1:40	6:10	7:20	8:20	9:10
3:15	3:55	3:55	4:55	5:45	6:45	6:45	7:55	9:55	11:55	12:35	13:25	13:35	ind.	Ujszász	4:10	5:00	5:40	6:30	7:20	7:50	8:30	12:20	1:10	1:40	6:10	7:20	8:20	9:10
3:45	4:25	4:25	5:25	6:15	6:55	6:55	8:05	10:05	12:05	12:45	13:35	13:45	ind.	Lagányfő 31. sz. órház . . .	4:10	5:00	5:40	6:30	7:20	7:50	8:30	12:20	1:10	1:40	6:10	7:20	8:20	9:10
4:15	4:55	4:55	5:55	6:45	7:05	7:05	8:15	10:15	12:15	12:55	13:45	13:55	ind.	Alonyi-ut 37. sz. órház . .	4:10	5:00	5:40	6:30	7:20	7:50	8:30	12:20	1:10	1:40	6:10	7:20	8:20	9:10
4:45	5:25	5:25	6:25	7:15	7:25	7:25	8:35	10:35	12:35	13:15	14:05	14:15	ind.	Szolnok	4:10	5:00	5:40	6:30	7:20	7:50	8:30	12:20	1:10	1:40	6:10	7:20	8:20	9:10

MEGJEGYZÉSEK.
1. Az állomásoknak neve mellett balról álló időadatok felülről lefelé, a jobbról állók pedig alulról felfelé olvasandók. 2. Az indulási és érkezési idők közép-európai időre vonatkoznak. 3. Az éjjeli idő — esti 6:00 óráig, reggeli 5:00 percig — a perceket jelző számjegyeknek aláhúzásával van kitüntetve. 4. A gyorsvonatok az órászámoknak vastagabb nyomtatása által vannak megjelölve. A gyorsvonatoknál oly állomásokra, vagy állomásokról, melyeken ezen vonatok menetrend szerint csak feltételesen, esetleg felszálló utasok számára, — Vonat az állomáson megállás nélkül áthalad. A személyszállító vonatok részletes menetrendjét tartalmazó zsebrőlő menetrendkönyvecskék 30 fillért az állomásokon a kapusok, illetve a személypénztárnoknál és a városi menetjegyirodákban kaphatók. — Figyelemztetés: Kettős vágányú vonatok megállóhelyein a másik vágány felé kiszállani nem szabad.
Budapest, 1908. évi szeptember hóban.
Az igazgatóság.

Nyomatott a „Globus” műintézet és hirdetőkiadó részvénytársaság körforgógépein, Budapest, Aradi-utca 8.